PROVINCIAL LIBRARY MANITOBA

ДЕСЯТЬ РОКІВ.

У нас, членів ТУРФДім, в наших приятелів, як також і у наших ворогів нема сумніву, що український робітничо-фармерський рух, з'організоване членство в ТУРФДім, має свої досягнення у відносно короткому часі — 10 років. Коли прийдеться будучому історикові з'ясовувати українську іміграцію американського континенту, йому прийдеться здержатись і застановитись над імпульсивним, окорим і здоровим розвитком української робітничо-фармерської організації; прийдеться також розібрати причини скорого зросту цього руху.

Є фактом, що українська еміграція в Канаду, Злучені Держави і Бразилію ішла дорогою безпляновости. Їхали люди гнані безземеллям і нуждою. В батьківщині казали їм ріжні агенти, що десь є такі краї, які рівняються вимріяному раєві. Зубожілі маси брали в цілости за правду обіцянки компанійних агентів, еміґрували в обіцяний рай без жадного проводу, без жадного висвітлювання зі сторони краєвої преси.

Інші еміґрації, як чеська, єврейська, не кажучи вже про німецьку, голяндську і данську, виїзджали з батьківщини підготовані з певними вказівками-інформаціями. Вони знали куди їдуть, що їх стріне, куди за чим вдатися. Наша українська іміграція попадала в незнайомий і немилосердний вир життя.

Коли наша іміграція дещо підробилася матеріяльно, нерозлучна "приятелька" наших людей, церква, висилала своїх пастирів. З'являється теж і інтеліґенція. Та остання береться за провід і за надавання ідеольоґічного тону і орґанізаційних форм переселенцям.

Перші літа української іміґрації, це часи морального упадку, часи розгардіяшу, часи безпляновости в життю індивідуальнім, не говорячи про якесь культурне, колективне гуртування. Може і цеї сумної історії не списано, але послухайте оповідань старих іміґрантів, все одно з котрої небудь місцевости, в котрій небудь провінції, то цю історію зведете до одного знаменика: зачинали весілля, хрестини, празники і інші сходини пяткою, а кінчили бійкою. Били православні католиків, католики православних, "Буковинці "Ґаліціянів", "Ґаліціяни" "Буковинців", а разом "Москалів" із-за Збруча, а ті знову "Австріяків". Воював повіт з повітом, один кінець села з другим, чоловік з жінкою, діти з родичами. Про таке минуле росказувати вам будуть в кожній місцевости, а вже вершком розгардіяшу мав бути самий Вінніпеґ, хоч не менш славним був Едмонтон своїм "Кініністоном".

В чім-же була причина таких нездорових відносин серед нашої іміґрації? Чейже переглядаючи передвоєнну статистику австрійської криміналістики знаходиться, що в Українців був найменший процент кримінальних переступників. Порівняти засуди Українців одного року в Манітобі і Алберті з засудами Українців з під Австрії, прийдеться до заключення, що 4 міліони Українців в передвоєнній Австрії давали менший відсоток злочинних переступників, як кільканайцять десяток тисяч з цих двох провінцій у тому самому часі.

Очевидно, що кожне природне явище мусить мати свою причину. Не інакше мається річ із суспільними явищами. Без сумніву, що в життю нашої іміґрації було ряд причин, які неґативно, а навіть руйнуючо відбивалися на українських переселенцях.

На мою думку були ось ті причини: 1) нові життеві умовини, 2) індівідуальна безпляновість, 3) брак ідеольоґічного напрямку і проводу. На загал наша іміґрація рекрутувалася з шарів найбіднішого селянства. Приїхавши в широкі степи, наші люди були нагло обскочені новими умовинами праці і життя. Елемент переважно молодший, зі силою українського парубка, як раз був підхожий до країни, яка була в розгоні свойого розвитку. Але капіталістична країна знає відобрати і рештки заробітньої платні. По місцях праці побудовано велику скількість готелів (передвоєнні часи) з алькоголічними напитками і картами. Іміґранти падали в обійми цих готелів.

Приїхавши в чужу країну з неясними плянами, які в найбільшій вимріяности зводилися до того, щоб заробити на корову, коня, на загуменок і вертати у "свояси". І ті до мінімум скромні бажання перечеркнула війна, яка по свойому природньому закону наносить, крім матеріяльної, також і моральну руїну.

Воєнні часи не оминули своїм впливом і нас. Безробіття, абсолютно безпідставні переслідування, доноси, зневіра позначилися в переживаннях іміґрації. В цих тяжких часах іміґрація, ще й не мала, жила без ідеольоґічного проводу. Соціялістичні угрупування під цей час не були ще дуже міцні, і не мали до того можности свободи руху. Були церкви ріжних віроісповідань, були теж і націоналістичні угрупування. Ні одні, ні другі не з'уміли, не знали і не були спосібними підійти з допомогою іміґрації, хоч не мали жадних перепон зі сторони урядових чинників, ні навіть сильної опозиції від соціялістичних груп, які під той час майже у всіх провінціях були у напів леґальному положенню і розбиті воєнщиною. Але все-ж таки буде цікавим застановитися, чому церковні і другі націоналістичні угрупування були інертними.

Воно відомо, щоби дане угрупування, все одно якого ідеольоґічного підкладу, змогло боронити маси, впливати на маси, користуватися довірям, мусить бути основане на певних принціпах. Мірою принціпів являються лідери. Розберімо принціпіяльність "чисто-народніх" лідерів, все одно, котрого це не було-б угрупування.

Тип нумер І. Колишній страшний анархіст-нігіліст — в анархізм не вірить, відтак соціял-демократ — в соціялізм не вірить; а ще пізніше навернений християнин, а потім ще найсердечніший проповідник, знавець віри Христової і ширить любов Христа серед українського народа. Кажуть, і то добрі його знайомі, що в Христа і бога вірить ревно, як давніше в анархізм і соціялізм.

ІІ-ий тип: політик і діяч скрайного соціялізму, і то з принціпу, а дальше — політик і діяч умірковaного соціялізму, і то з принціпу; пізніше політик і діяч американсько - канадо - франко - польсько - ромуно - і якої ще хочете найдемократичнішої демократії на світі, і то з принціпу; а ще пізніше защитник, проповідник найщирішого українського православя — і думаєте, що без принціпу?

Такої принціпіяльности навести можна багато примірів. Українська маса, яка стояла під впливом таких "принціпіяльних" лідерів зневірилася і пішла новим ідеольоґічним руслом. **Українська іміґрація в найкритичнішім своїм переживанню, в ментах упадку з'уміла витворити із себе щось здорового, що зареагувало на ці всі анормальности.** Цим здоровим витвором, який пішов на рішучий бій, є український робітничо-фармерський рух, який прибрав форму орґанізаційну ТУРФДім, чи форми других орґанізацій.

Не зайвим буде додати, що події на українських землях і Жовтнева революція додали певного під'йому до творчости того руху. (Кінець буде).

ЧИТАЧІ ЛЮБЛЯТЬ РОБІТНИЧО-ФАРМЕРСЬКИЙ КАЛЄНДАР.

Наша редакція отримала багато листів подяки за Робітничо-Фармерський Календар. Читачам він не тільки подобається, але вони признають, що Робітничо-Фармерський Календар є дуже гарним збірником з широкими інформаціями, важними і численними датами, великим літературним розділом, багатий ілюстраціями і притім прекрасно виданий на гарному папері з апелюючим малюнком на окладинці. А найголовніше — він дуже дешевий в порівнанню до свого розміру.

Один з читачів пише: "Признаюся, коли я побачив на оголошенню в "У.Р.В.", що ціна поставлена 75 центів, мене це розсердило. Чому, подумав я собі, всі инші видавництва беруть за свої календарі по 50 центів, а наше робітничо-фармерське видавництво поставило на свій календар 75 центів та ще й видало календар в місяць по новім році? Але все-ж таки я післав $1.00 на оправлений Робітничо-Фармерський Календар, бо я люблю зберігати книжку. Коли я отримав Робітничо-Фармерський Календар і переглянув його, то побачив, що я помилявся. Я порівнав його з календарями инших видань і тільки тоді переконався, що в порівнанню до них за оправлений Робітничо-Фармерський Календар не гріх дати 2 долари. Хто мені не вірить, той нехай сам порівнає. Я хотів деякі свої книжки оправити і за 50 центів не міг так оправити, як є оправлений Робітничо - Фармерський Календар. Я кличу кожного читача "Укр. Роб. Вістей", кожного члена ТУРФДім і Р.З.Т. купити собі Робітничо - Фармерський Календар, бо він є найцікавішою книжкою-збірником, виданою до цего часу по цей бік океану на українській мові".

Инший читач пише: "Вже два тижні, як я дістав Робітничо-Фармерський Календар і перечитую його. Мені здається, що коли-б я хотів найти всі такого рода інформації та статті в поодиноких книжках, то мені прийшлося-б купити 20 ріжних книжок. Дякую Вам за Вашу дуже корисну книжку, яку я дістав від Вас за 75 центів. Дуже жалую, що не замовив оправленого, а це з тої причини, що я замовляв свій календар вчасно і тоді ще не проголошувалося, що будуть календарі оправлені. Але я буду й той календар шанувати, як корисну книжку у своїй пролетарській бібліотеці".

Ми навели два вище згадані листи, які в дійсности висловлюють свою щиру думку про Робітничо - Фармерський Календар. Робітничо - Фармерський Календар в ніякому разі не можна рівнати до тих календарів, які видаються задля бизнесу. Наш календар виданий не для бизнесу, але для користи тих, хто його купить. І хоч ми спізнили з виданням, то зате-ж ми й видали такий календар, який буде на довгі роки дуже корисною книжкою в бібліотеці кожного робітника й фармера. Наше видавництво, видаючи свій календар, мало на меті тільки одно: дати масовому читачеві за приступну ціну корисну книжку з широкою інформацією. І ми цего добилися, правда, коштом надмірної праці при наших обмежених силах і коштом обему самої книжки та якости вжитого для неї матеріялу.

Тому то й ми є тої самої думки, що ця книжка, як прекрасний збірник цінних інформацій, корисних статтів і літературних творів — повинна бути в хаті кожного читача робітничо-фармерської преси та в кожного члена наших робітничо-фармерських орґанізацій. Коли Ви ще її не маєте, то зашліть на неї замовлення разом з належитістю таки зараз. Не спізняйтеся, бо не дивлячись на те, що Робітничо-Фармерський Календар вийшов по новому році, його дуже хутко може не стати, а тоді Ви його не дістанете за ніякі гроші.

Замовлення разом з грішми посилайте на адресу:

UKRAINIAN LABOR NEWS,
Cor. Pritchard & McGregor Sts.,
Winnipeg, Man.

ФІЛЬМА "ТАРАС ШЕВЧЕНКО".

ВИКОРИСТАЙТЕ ОДИНОКУ НАГОДУ У ВАШОМУ ЖИТТЮ — ПОБАЧИТИ ЦЮ ПРЕКРАСНУ ФІЛЬМУ.

Онтерійському Провкомові удалось одержати цю фільму з Радянської України. Своя і чужа критика незвичайно високо оцінила цю фільму. Не було, нема і не буде глядача, який не одушевлявся-би цею фільмою, бо хто-ж не бажає поглянути на місця, куди ступала нога великого поета-революціонера. Ця фільма проведе глядача через життя, терпіння, тюрми, радість і горе кріпацького ґенія.

Фільма ця буде показуватися в слід. місцевостях і днях:

Савт Поркюпайн, 22 — 23 лютого.
Енсонвил, 24 — 25 лютого.
Кирклend Лейк, 27 — 28 лютого.
Кобалт, 29 лютого і 1 березня.
Содбори, 3 — 5 березня.
Конїстон, 6 — 7 березня.
Еспанола, 8 — 9 березня.
Су Сейнт Мері, 10 — 12 березня.
Порт Артур, 14 — 15 березня.
Форт Вил'ям, 16 — 17 березня.
Вест Форт Вил'ям, 19 — 20 березня.
Форт Френсес, 22 — 23 березня.

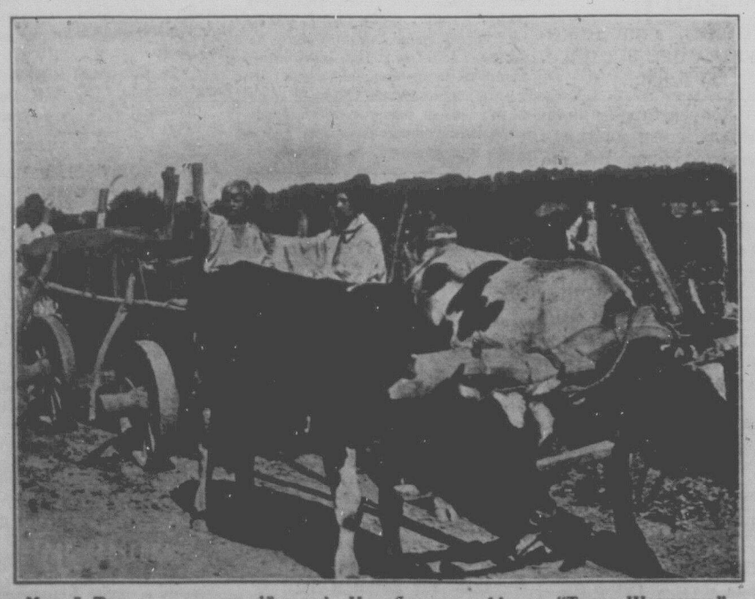

Малий Тарас на чумацькій мажі. Це образок з фільми "Тарас Шевченко".

ГОЛОСИ НАШИХ ЧИТАЧІВ.

НЕМА ДЕ ДОЖИТИ ВІКУ.

— Дейлі Стар!, Івнінґ Телеґрам! — вигукував хрипливим, дрожачим, неначе з під землі голосом, старенький, 65-літний дідусь. Вітер зимний з сніговицею пре, що сили, мов хотів би вирвати ґазету з рук сивенького старця. Дідусь приперся до стіни височезного будинку і обома, сціпілими від морозу руками, притиснув до себе вязанку ґазет. Зимний вітер витискав з очей сльози, які котилися по зморщенім старечім лиці, падали на стару подерту сірачину і... так замерзали.

Прохожі, схиливши голови, закривались від вітру та снігу, і бігли, чим скарше, щоби сховатися десь в теплім місці від пронибаючої студени. Нікому й на думку не приходило купувати ґазети.

Дідусь кликав, потім перестав. Задумався глибоко, випустив в рук ґазети, і тяжко віддихнув. Він теж колись був молодий, здоровий, працював у фабриці. А тепер старенький, знеможений, його викинено на вулицю. Нема де дожити того нещасного віку. Прийдеться йому замерзнути під муром з ґазетами.

Так дбає сьогоднішнє суспільство про людину, яка працювала десятки років у фабриці, чи де попало, а на старі літа загрожує їй голодова смерть.

Миролюб.

Торонто, Онт.

ЯК Я ВДРУГЕ НАРОДИВСЯ?

Оттава, Онт.

На 48-ім році мойого життя вдалось мені вперше прозріти та побачити світ не через релігійні окуляри, як дивився я до тепер, а побачив його таким, яким він в дійсности є.

До 38-го року життя я був православним християнином. Таким був мій бідний батько, мій дід, прадід. І річ природна, що в такому дусі й мене виховали.

Року 1913 я прибув до Канади і оселився в Оттаві, де переживаю й тепер. Після кількох років мойого перебування в цім місті, я познайомився з баптистами і здавалось мені, що баптиська релігія краща за православну й згодом прилучився до них. Як-то кажуть, з дощу та під ринву.

Не бачив я, що це та сама хата, тільки з иншою краскою. Не розумів я й того, що всяка релігія проповідує любов ближнього, а рівночасно посвячує братовбійчі війни народів, що релігія є знаряддям в руках можних світа, щоб визискувати маси.

За деякий час, зробився я баптистським "прічером" і почав проповідувати рай на небі. Про рай на землі не думав. Клопотався душами людей, бо так мене навчили. "Прічер" з мене був не такий, що жиє людським потом, та й самий не вірить в рай на небі, а працював, де попало і рівночасно проповідував християнство. Отже, коли доводиться бути "прічером", то треба знати біблію. Так я взявся до студіювання того, що є основою релігії, цебто біблії. Незадовго переконався, що та "священна книга" повна суперечностей, що її писав не самий бог, а смертельник, який в нашім часі вважався-б малограмотною людиною, переконався, що біблія є "священною" тільки для тих, що її зовсім не читали.

Тяжка праця також заставила мене думати про життя тут на землі. І я спустився з неба на землю. Саме тяжке життя заставило мене думати, чому робітник, що робить день-у-день, як той віл, нічого не має окрім нужди та злиднів. А ті, що нічого не роблять, лиш богохулять, жиють в достатках. Таке несправедливе життя на землі викликало в мене думку, що бог — це уява людини. Це символ без всіх тих властивостей, що йому приписують. Я переконався, що правди треба шукати тут на землі, що справедливий лад і рай на землі можуть завести тільки працюючі, без ніякої допомоги надприродної сили.

Можу сказати, що я вдруге народився. Перейшов в инший, ворожий мені до цього часу світ. 48 років мойого життя пройшли без найменшої користи для людського суспільства, а особливо для мене. Я по цей час оставався умовою калікою.

Але тішить мене те, що хоч на старі літа прозрів та став на правильну дорогу. Я вступив у ряди робітничої орґанізації і гордий з того! Почуваю себе тепер, наче той хлопчик, що зачинає ходити до школи. Вчуся від 18-літніх хлопців, які вже довший час в орґанізації і знають багато більше від мене.

І хоч старий я роками, то почуваю себе молодим. Беруся до дійсно наукових книжок і гризу днями й ночами. Вірю, що хоч на старі літа послужу тій бідній працюючій клясі, якої я є маленькою складовою частиною.

Хай мій примір послужить для тих, що ще молодші від мене та блукають кудись по небесах. Спускайтеся на землю і боріться разом з иншими орґанізованими робітниками за краще життя тут на землі!

Хай жиють робітничі орґанізації!

І. Гора.

ЯК ДОРОБЛЯЮТЬСЯ ВУГЛЕКОПИ?

Колгорст, Алта.

Тепер по новім році дні стають довші й тепліші, а хоч би не це — все одно майнері знають, що скоро не буде роботи. Така нестала робота по майнах провадиться вже від 1920 року. Завжди починається в місяці серпні або пізніше, а кінчається в місяці лютім, а часом й скорше.

Вже тепер майнері говорять найбільше про наближаючийся час безробіття. Ніхто не тішиться тим, що трохи відпічне, та руки помякнуть від затверділих мозолів. Майже всі хотіли-б працювати рік, а то й два роки стало, щоби відробити кредит шторникам. А то рік від року в довгах. Хіба, коли присниться, що вже нічого нікому не винен.

І так, відпустка зближається, але ця відпустка не є спочинком — вона відбивається багато гірше на майнерові, як ота робота, бо коли чоловік робить, то хоч смачно з'їсть, та виспиться тих кілька годин без журби. А це приходить нудьга — ні спати, ні їсти. Навіть говорити не хочеться. Отак виглядає в дійсності відпочинок майнера.

Це так вкоротці написав я про час, який зближається.

Тепер напишу, як виглядає тоді, коли майни в повному русі.

Наколи є чутка, що майни починають роботу, майнері знову починають ворушитись, немов пчоли в улию. "Вже від першого, — вже від пятнайцятого", мовляв, "пічнемо робити". І так боси та їх попихачі підбадьорують майнерів, щоб в цей спосіб ліпше використати їх.

В минулому році, ще майна не почала свою роботу, як пани вже казали, що "в цім році ми хочемо 2,000 тон вугілля денно". І зараз, наколи майна пішла в рух, пани поробили всякі приготовання, щоби лише осягнути свої цілі. Однак, їм так не вдалось.

Гонили робітниками, мов скотом, — хоч робітники й самі рвались, бо знали, що це не на довго. І в такім розпалі вийшло, от що: поверх сто робітників зістали тяжче, чи лекше покалічені і один забитий. І так воно буває! Коли починали манйері робити, не мали нічого, тепер кінчають роботи, але все одно: опріч горба на плечах, обліпленого пляйстером, та мозолів на руках, — не мають нічого, хоч з таким розгоном працювали.

За те майновласники за цей час не були ані покалічені, ні спина не боліла, не нюхали смороду — одним словом — ніяких прикростей не зазнали, тільки розділяли зиски між собою.

Майнер.

НОВИЙ ВІДДІЛ Р.З.Т.

Понтипул, Онт.

Хочемо поділитися з читачами "У. Р. В." і "Ф. Ж." дуже веселою вісткою.

Дня 16-го січня ц. р. зійшлися свідоміщі фармері нашої місцевости і при співучасти т. І. Унґуряна, якого вислав до нас Провком з Торонто, з'орґанізовано тут відділ Р.З.Т.

Це для нас небувалої ваги подія. В такій глухій закутині, як наша, вдалось остаточно заснувати орґанізацію. І хоч маленька це подія в загальному робітничому русі, то всетаки вона є доказом, що будучність належить до працюючих.

Після скінчення промови т. Унґуряна, який говорив про значіння Р. З.Т., голова мітінґу заявив, чи має хто яке питання до промовця?

Встає один товариш і каже: "Та я немаю нічого проти орґанізації, ця орґанізація добра для працюючих, але я бідний, навіть на вкладку не маю гроший. Та не тільки я, а й всі ми знаходимося в такім нужденнім положенні".

І все це правда. Один в подертім військовім піджаку (хоч самий не військова людина), бо купив його в "секенд генд" склепі за 50 ц.; другий в подертім без підшивки оверкоті; третій в оверолсах, які зовсім стратили свою форму, бо тільки латка на латці; четвертий з кількатижневим заростом на лиці і так дальше. Одним словом — це громада нуждарів.

А це-ж неділя, святочний день, а до того ще й масове віче.

І так мається нещасливий фармер, що працює від ночі до ночі, невиспаний, неодягнений, а м'ясо їсть хіба тоді, коли курка захоріє. Так дбає теперішне суспільство про людину, яка кормить його, яка не знає відпочинку, не знає, що таке щастя.

І хіба таке нужденне, рабське життя не заставить людину думати про орґанізацію? Це безвихідне життя заставило й нас прилучитися до тої великої, пролетарської сім'ї.

На закінчення кличу тих, які не є ще членами Робітничого Запомогового Товариства:

Товариші робітники й фармері! Ставайте в ряди робітничо-фармерської орґанізації та боріться разом з другими за краще майбутнє життя!

Хай жиє і розвивається Р.З.Т.!

Хай жиє робітничо-фармерська преса!

А. С.

ЩЕ ПРО ФІЛЬМУ "ТАРАС ШЕВЧЕНКО".

Донвил, Онт.

Не одному з нас доводилося та й тепер доводиться почути, як-то наші "пани" (в трох одні штани) патріоти, накидаються на більшовиків взагалі, а на раянську робітничу владу з'окрема. Мовляв, більшовики знищили на Україні все, що було українське, а завели жидівське і т. д. Говорять це скрізь і завжди так, що неодному чесному і думаючому робітникові обридло вже слухати про такі безмірні брехні. Але що рота ніхто нікому не закриє, то і гавкають вони, як той пес, що привязаний на ланцюгу і не знає волі. Роблять це за посередництвом продажніх ґазет, як: "Український Голос", "Канадийський Фармер" і инші. Не дивлячись на ці всі брехні, онтерійський Провком постарався дістати українську фільму "Тарас Шевченко" з Радянської України, яку зараз показується в провінції Онтеріо. Ця фільма повинна отворити очі всім тим, що до цего часу вірили брехням патріотичних ґазет. А панам патріотам, які бачать правду, але не признають її, від цего великий удар по їхніх головах, бо тут показується правду, дійсну правду. Показується, що на Радянській Україні розвивається і шанується українська культура. Не нищиться там української культури, як це патріоти свідомо чи не свідомо брешуть.

Коли появилось оголошення в "Укр. Роб. Вістях" про цю несподівану і так дорогу фільму, то я виїхав з Донвил дня 5. лютого до Гемилтону, щоби побачити цю першу в історії українську фільму, яка появилась завдяки радянській владі. Ще того дня був я там на зборах Роб. Зап. Товариства, на яких делеґат здав звіт з конвенції. На тих зборах вписалось кілька нових членів до відділу Р.З.Т., які вже зрозуміли значіння цеї корисної орґанізації.

Вечером того самого дня відбулось представлення, на яке зійшлося стільки публики, що не можна було всім поміститись в салі. Це свідчить, що робітники Гемилтону вже будяться зі сну і починають розуміти завдання орґанізованих робітників і горнуться до них.

Дня 6 і 7. лютого показувалось фільму "Тарас Шевченко" вже в иншій і більшій, винайменій сали, бо місцеві товариші сподівались, що на цю фільму зійдеться немало і позамісцевих робітників. І хоч саля, в якій показувано цю фільму, була велика, то публика не вміщувалася. Хто прийшов завчасу, той дістав крісло, а хто спізнився, той рад був хоч стоячи побачити фільму. А неодин може з жалем вертав назад з браку місця.

Один місцевий товариш просив вибачення в тих, що не мали місця, але та просьба певно осталась непростимою для тих, що не постарались о більшу салю для цеї фільми.

Фільма ця чисто українська і показує дійсне життя Тараса Шевченка, від малих літ аж до його смерти. Показується в ній, що заставило його бути революціонером. Хто бачив цю фільму, той не може більше вірити в патріотичні брехні, що, мавляв, Тарас Шевченко не був революціонером. Те, що Шевченко переживав, заставило його бути таким.

А хто з нас не може ще цего зрозуміти, тому раджу за всяку ціну побачити цю фільму, а тоді він напевно зрозуміє, що Тарас Шевченко хотів вільної України, без хлопа і пана.

Така Україна якраз і створилась після його смерти. Вона шанує память Тараса Шевченка і в мій право має той, що колись гнув спину під панським ярмом.

Петро Пурич.

Коли переїздите з одної місцевости до другої або переноситеся з одного помешкання до другого, то не забудьте повідомити зараз нашу адміністрацію, аби змінила Вашу адресу. При цім не вистарчить подати тільки нову, але конче потрібно подати і стару Вашу адресу.